

Wij laten iedereen vrij, maar niemand vallen

Verkiezingsprogramma D66 Alphen aan den Rijn 2021-2025

Voorwoord van onze lijsttrekker	4
Duurzaamheid heeft prioriteit	5
De gemeente werkt duurzaam en inspireert anderen	5
Stimuleer innovatieve techniek	5
De gemeente werkt samen	6
Windmolens op de juiste locatie	6
Natuur behouden en uitbreiden	6
Aandacht voor dierenwelzijn	7
Vuurwerkvrije zones	7
Voor iedereen een woning	8
Duurzaam bouwen	8
Bouwen aan de randen, beperkt bouwen binnen de bebouwde kom	8
Sociale huur en aandacht voor de middenklasse	9
Meer tijdelijke woningen als buffer	9
Bouwen voor verschillende levensfasen, woonbehoeftes en doelgroepen	9
Stimuleren eigen initiatief en groepswoonvormen	9
Een aantrekkelijk ondernemersklimaat	10
Realiseer aantrekkelijke en onderscheidende winkelgebieden	10
Efficiënt gebruik bedrijventerreinen	10
Faciliteer startups	10
Meer aandacht voor de positie van de ZZP'er	11
Introduceer een ondernemersloket	11
Verzelfstandig EDBA	11
Stimuleer sociaal ondernemerschap	11
De gemeente is er voor haar inwoners	12
De gemeente reageert snel en persoonlijk	12
De gemeente leert	12
Digitaal veilige gemeente	12
De gemeente is er voor iedereen	13
Sociale voorzieningen: we laten niemand vallen	14
Richt sterke sociale voorzieningen in	14
Geen bureaucratie	15
Integrale aanpak van jeugdhulp	15
Aandacht voor preventie en gezondheid	16
Ruimhartig armoedebeleid	16
Zorg voor ouderen	16
Onderwijs voor iedereen	17
Passende onderwijshuisvesting	17

Professionele ondersteuning in het onderwijs	17
Ondersteuning bij het 'recht op leren'	17
Versterk medezeggenschap	18
Een leven lang leren	18
Snel Nederlands leren	18
HBO-vestiging in Alphen aan den Rijn	18
Goede aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt	18
Een toegankelijk en breed cultuuraanbod	19
Cultuur voor iedereen	19
Organiseer cultuureducatie	19
Castellum blijft een theater	19
Slimme en duurzame mobiliteit	20
Voorrang aan fietsers	20
Ruim baan voor openbaar vervoer	20
Tweede oeververbinding Boskoop en tunnel in Hazerswoude-Dorp noodzakelijk	21
Veilig onderweg voor alle weggebruikers	21
Duurzame mobiliteit in het centrum	21
Solide gemeentefinanciën	22
Solide en wendbare financiën	22
Voldoende geld voor klimaat en duurzaamheid	22
Eerlijke belastingen	22
Een transparante begroting	23
Subsidies voor initiatieven die bijdragen aan de samenleving	23
Met dank aan de leden van de programmacommissie:	23
Corian Messing, Koen Verwoerd, Tim Romaniuk en Bas Wallage	23

Voorwoord van onze lijsttrekker

Op woensdag 16 maart is het zover: gemeenteraadsverkiezingen. Ik kijk er naar uit.

De gemeentepolitiek staat dichtbij. Veel besluiten die in de gemeenteraad worden genomen, raken inwoners en het bedrijfsleven rechtstreeks. De politiek in z'n algemeenheid, maar D66 in het bijzonder, zal voortdurend in contact moeten zijn met haar directe omgeving om te weten wat speelt, hoe zaken worden beleefd, waar extra aandacht naar uit moet gaan. Dit is in de kern de belangrijkste opgave voor de toekomstige fractie van D66 in de Alphenese gemeenteraad; échte participatie!

Alphen aan den Rijn is in de afgelopen decennia fors gegroeid naar zo'n 113.000 inwoners en kent een groot en divers bedrijfsleven. Veel vraagstukken met grote impact. Als het gaat om natuur en milieu, duurzaamheid, wonen, (jeugd)zorg, onderwijs en cultuur, lokale economie... Vraagstukken waar goede oplossingen voor moeten worden gevonden. Dat vereist (politieke) bestuurskracht en een goede gemeentelijke organisatie. Daar ligt de basis. D66 Alphen aan den Rijn wil daarin volop zijn verantwoordelijkheid nemen. Niet roepen vanaf de zijlijn maar initiatieven durven nemen, deze goed organiseren en in samenspraak met partijen in de samenleving uitvoeren. Het gaat erom dat we oog en oor hebben voor (lokale) zaken en kwesties die soms een kleine groep inwoners direct raakt of juist een hele grote groep. Denken en doen zijn daarbij onze werkwoorden!

Hieronder leest u ons programma voor de komende vier jaar. Ik hoop dat we aan het einde van de periode kunnen vaststellen dat veel onderwerpen die wij belangrijk vinden écht tot ontwikkeling zijn gekomen of zijn veranderd. Denk dan bijvoorbeeld aan ons grote woningtekort, dat moet sneller en beter worden aangepakt voor alle groepen van woningzoekenden. Denk aan het (jeugd)zorg, te veel (jonge) inwoners krijgen niet of te laat passende ondersteuning en zorg.

Denk aan de lokale economie, de basis voor werkgelegenheid en welvaart voor velen.

We gaan ons er volop voor inzetten.

D66 Alphen aan den Rijn bedrijft politiek op een open en transparante manier. Iedereen is welkom om mee te denken en mee te doen.

Hebt u na lezen van ons verkiezingsprogramma behoefte met mij of anderen van ons mooie kandidatenlijst verder te praten, aarzel dan niet mij dit te mailen: gvdham@raad.alphenaandenrijn.nl.

Met sociaalliberale groet,

Gert van den Ham

Lijsttrekker D66 Alphen aan den Rijn

Duurzaamheid heeft prioriteit

Klimaat en duurzaamheid moeten, wat D66 betreft, met hoge prioriteit worden aangepakt. Voor D66 is duurzaamheid het uitgangspunt bij alles wat de gemeente doet. De gemeente stuurt en ondersteunt goede ideeën, subsidieert en voert een uitnodigend beleid om inwoners en ondernemers mee te nemen in een duurzame leefstijl.

De gemeente werkt duurzaam en inspireert anderen

Een duurzaam werkende gemeente geeft zelf het goede voorbeeld, onder meer door in beleidsplannen de voorgenomen maatregelen te beoordelen op de invloed op milieu en klimaat. D66 vindt daarom dat de gemeente voorwaarden mag stellen aan haar leveranciers, huurders en subsidieontvangers. Uitgangspunt is dat instellingen zélf de verantwoordelijkheid nemen om duurzamer te werken. Wanneer dit onvoldoende tot stand komt, verwacht D66 dat de gemeente haar partners daarop aanspreekt. Op strategische onderwerpen kan de gemeente niet langer afwachten, maar zal zij sterker dan voorheen moeten sturen. We denken daarbij aan onderwerpen als cyclisch bouwen en het inrichten van een grondstoffenbank, maar ook aan waterstof als brandstof, of aan het stellen van milieuvoorwaarden bij projecten ('duurzaamheid by design'). De gemeente kan bijvoorbeeld bij haar aanbestedingen meewegen hoe de te contracteren onderneming met duurzaamheid omgaat.

Elektrisch rijden is in de afgelopen jaren steeds meer toegenomen, maar kan nog sterker worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld door aanbieders van laadpalen uit te dagen extra laadpalen gelijkmatig over de hele gemeente te verspreiden, of door het verder verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark. Duurzaamheid is een belangrijk aandachtspunt in de binnenkort af te sluiten vervoersovereenkomst met een openbaarvervoerbedrijf.

D66 streeft ernaar een energieneutrale gemeente te zijn per 2022. Waar de gemeente zelf nog niet CO₂-neutraal werkt, compenseert ze de uitgestoten CO₂. Voor het verlichten van de openbare ruimte kiezen we voor 100% LED in 2022. Verlichting moet gedimd kunnen worden: dit spaart energie en gaat lichtvervuiling in het Groene Hart tegen.

De gemeente biedt particulieren en VVE's de mogelijkheid een beroep te doen op duurzaamheidsleningen. Deze voordelige leningen maken milieumaatregelen in een huishouden mogelijk, zoals zonnepanelen leggen, en zijn zeer succesvol. D66 vindt het dan ook van groot belang ze te behouden.

Veel inwoners willen verduurzamen. D66 verwacht van de gemeente dat ze inwoners hierbij effectiever ondersteunt, onder meer via het Huis van Duurzaamheid, waar energicoaches gratis advies aan inwoners geven. Verduurzamen moet voor inwoners zo makkelijk mogelijk worden gemaakt.

Stimuleer innovatieve techniek

D66 volgt de ontwikkelingen in duurzaamheid op de voet en stimuleert de inzet van innovatieve technologie. Zo kan bewegingsdetectie helpen om verlichting langs fietspaden alleen in te schakelen wanneer een fietser passeert. Bij het inzetten van dergelijke oplossingen zoekt D66 altijd naar een uitgebalanceerde afweging; oplossingen zijn en blijven altijd maatwerk.

Op dit moment staan wind- en zonne-energie als klimaatneutrale energiebronnen centraal. We verwachten veel van de komst van zonnepanelen in de vorm van een buigzame folie, die op veel meer plaatsen inzetbaar is. Of de inzet van gevels die uit zonnepanelen bestaan.

Verder in de toekomst geloven we in de innovatieve mogelijkheden van waterstof als energiebron en thermotechniek. De mogelijkheden moeten nog worden onderzocht, waarbij we op basis van onderzoeksresultaten een gefundeerd besluit willen nemen over zinvol in te zetten innovaties.

De gemeente werkt samen

De gemeente heeft kennis en kunde van andere partners nodig wanneer zij ambitieuze doelstellingen wil realiseren. Denk aan de EDBA als partner, die in haar economische agenda veel aandacht besteedt aan circulair ondernemen en duurzame groei. Zie: *Van grijze middenmoot naar groene voorbeeldstad*. In dit EDBA-rapport worden goede voorstellen gedaan om van Alphen aan den Rijn een klimaatadaptieve voorbeeldstad te maken. De gemeente zou naar onze mening deze voorstellen op moeten pakken.

Samen met partners moeten groene initiatieven verder worden verkend. Zonneweides kunnen bijvoorbeeld creatief worden vormgegeven, zoals in de vorm van een dak boven een parkeerterrein. Zo houden we kostbare grond vrij die anders onder de panelen verstopt zou worden. Daarin kan de gemeente vaker dan ze nu doet een voortrekkersrol spelen.

Een andere manier om duurzame initiatieven te ondersteunen die moeizaam op gang komen is de mogelijkheid voor bedrijven en maatschappelijke organisaties om via de 'Green Deals' subsidie aan te vragen. Momenteel moet een aanvrager aan zeer veel voorwaarden voldoen en daarom vinden we de aanvraagprocedure te ingewikkeld. Dit moet anders. D66 ziet de deals nog steeds als een potentieel krachtig middel, maar wil wel dat het aanvraagproces wordt vereenvoudigd.

D66 vindt dat Green Deals ook in de woningbouw inzetbaar zouden moeten zijn. Met name voor de sociale woningbouw zien we de deals als een goede mogelijkheid om bij te dragen aan de ingewikkelde opdracht van de woningbouwcorporaties om meer te verduurzamen. Zonder steun is dit momenteel geen realistische doelstelling en daarom vinden we dat woningcorporaties extra steun verdienen bij deze opgave.

Windmolens op de juiste locatie

Windenergie levert nog altijd de grootste bijdrage aan groene stroom. D66 is er voorstander van in regionaal verband te werken aan uitbreiding van het aantal windmolens en daarbij meerdere varianten in te zetten, zoals ook kleine en/of stillere molens.

D66 is in principe voorstander van het plaatsen van meer windturbines, maar we zijn ons sterk bewust van de ernstige aantasting van het woongenot wanneer turbines te dicht op woonlocaties worden geplaatst. In onze intensief gebruikte regio is het lastig een goede locatie aan te wijzen. Daarom pleit D66 voor flexibiliteit in de locatiekeuze: naar onze mening kan plaatsing verantwoord gebeuren in agrarische gebieden met weinig omwonenden, waar boeren van de plaatsing mee kunnen profiteren.

Een tweede probleem is het capaciteitstekort in het elektriciteitsnet. Agrariërs mogen een eigen windmolen plaatsen; toch kan die wens lang niet altijd worden uitgevoerd, omdat het net overbelast raakt. D66 wil dat daar een einde aan komt. Wij vinden dat de gemeente de opdracht moet krijgen om een goede infrastructuur in te richten, zodat we zijn voorbereid op (particuliere) stroomleveranciers.

Natuur behouden en uitbreiden

D66 wil dat het groenbeleid van de gemeente buiten de bebouwde kom zich richt op (herstel van) biodiversiteit en ondersteuning van bedreigde diersoorten. We kunnen dat bijvoorbeeld bereiken door bermen in te zaaien en het

maaien uit te stellen, zodat een bloeiende berm voor een toename in het aantal insecten zorgt. De natuurpercelen in de regio met een hoge natuurwaarde kunnen we onderling beter verbinden door groene overgangen aan te leggen.

Voor veel boerenbedrijven in het buitengebied zal de bedrijfsvoering dankzij de strengere stikstofregels moeilijker worden. De samenleving is echter gebaat bij een goed functionerend platteland dat ecologisch verantwoord bijdraagt aan natuurbehoud. Daarom is D66 voorstander van biologische landbouw met milieu- en diervriendelijke productiemethoden. Dat houdt in dat we ons verzetten tegen megastallen. Maar niet alle boerenbedrijven willen of zijn in staat om op biologische bedrijfsvoering over te gaan. Voor hen willen we meer diversiteit mogelijk maken: denk bijvoorbeeld aan een boerderij met horeca, een landwinkel, recreatieve of toeristische voorzieningen. Zo dragen de bedrijven bij aan het verminderen van de hoeveelheid vee en dus aan minder stikstof, terwijl toch de levensvatbaarheid overeind blijft. Daarnaast komt het ook tegemoet aan de grote behoefte aan recreatie van de inwoners uit de stedelijke kernen.

Ook binnen de bebouwde kom vindt D66 biodiversiteit en ondersteuning van (bedreigde) diersoorten een belangrijk thema. In het groenbeleid werkt de gemeente hard aan het verminderen van hittestress in de stad, onder meer door meer groen en meer bomen aan te planten. Daarnaast steunen we het zoeken naar mogelijkheden om water in de stad vast te houden en op te slaan.

D66 is voorstander van het nieuwe bomenbeleid dat particulieren betere ondersteuning biedt bij het behoud van een monumentale of gezichtsbepalende boom op hun grondstuk. Ook bij het behoud van natuur binnen de gemeente vinden we bewonersparticipatie van belang. In een aantal wijken zijn groenvrijwilligers actief in de uitvoering van het groenbeleid. Verder kan de gemeente actief ideeën van wijkbewoners verzamelen over inzet en onderhoud van het openbare groen en deze in haar plannen verwerken.

Aandacht voor dierenwelzijn

In veel gezinnen dragen huisdieren bij aan ieders welzijn. Maar andere mensen ervaren juist overlast, bijvoorbeeld van loslopende honden. D66 denkt dat overlast is tegen te gaan door de honden en hun baasjes goede faciliteiten te bieden. Daarbij denken we aan loslooppaatsen verdeeld over de gemeente en het behoud van de hondenspeelplaats.

Om te zorgen voor een passende standaard in het dierenwelzijn van zowel huisdier als wild dier moet de gemeente ervoor zorgen dat de dierenbescherming en dierenambulance voldoende zijn toegerust om hun taken adequaat uit te kunnen voeren.

Op dit moment heeft de kern Alphen aan den Rijn twee kinderboerderijen. D66 heeft begrip voor de met het Bospark verbonden emoties, maar is desondanks van mening dat de dieren beter op één plek gehuisvest kunnen worden, namelijk bij de Zegerplas. Die kinderboerderij kan passend bij haar taken, waaronder natuureducatie, worden ingericht, samen met het bezoekerscentrum de Veenweiden. In het Bospark kan de vrijgekomen ruimte vervolgens worden benut voor een speeltuin, een skatepark of een andere op jongeren gerichte voorziening.

Vuurwerkvrije zones

Vanwege de steeds duidelijker wordende nadelen, waaronder vervuiling, geluidsoverlast en een mens- en dierenonvriendelijke uitwerking, vindt D66 dat consumentenvuurwerk uiteindelijk zal moeten verdwijnen. Ter compensatie van het verdwijnen van het vuurwerk kan de gemeente een centrale vuurwerkshow organiseren. Het populair geworden carbidschieten kan alleen in de buitengebieden veilig worden toegestaan. Totdat het vuurwerk volledig is verdwenen, bepleiten we het standaard inrichten van vuurwerkvrije zones om op die manier kwetsbare locaties, zoals verzorgingstehuizen en kinderboerderijen te beschermen.

Voor iedereen een woning

In Alphen aan den Rijn is een groot tekort aan betaalbare woningen, met als gevolg stijgende huizenprijzen en oplopende wachttijden in de huursector. Vooral starters zijn hiervan de dupe. D66 ziet het bouwen van meer woningen daarom als topprioriteit. De keuze voor een passende bouwlocatie vraagt om een goede afweging waarin ook de consequenties voor leefbaarheid, natuur en klimaatbestendigheid zijn beoordeeld.

De woningbehoefte is in de hele gemeente becijferd op ongeveer 400 woningen per jaar, waarbij bovendien ontstane tekorten moeten worden ingehaald. Vooral de starters, vaak jonge mensen, hebben het moeilijk. Op zoek naar hun eerste woning slagen ze er vaak niet in die te krijgen, waardoor ze vervolgens lang thuis blijven wonen of buiten de gemeente een woning gaan zoeken.

Duurzaam bouwen

Duurzaamheid is ook op het gebied van wonen een speerpunt. D66 wil dat nieuwe woningen energiezuinig zijn en gemaakt van duurzame bouwmaterialen. Ook dienen woningen bij voorkeur zo ontworpen te worden dat ze eenvoudig verbouwd of uitgebreid kunnen worden. Bij 'levensloopbestendig bouwen' kan een woning eenvoudig mee veranderen wanneer de leefsituatie verandert.

Verder moet bij de bouw van nieuwe woningen rekening worden gehouden met de noodzakelijke klimaatadaptatie door vergroening van de leefomgeving en te zorgen voor voldoende afvoermogelijkheden van het hemelwater.

Bouwen aan de randen, beperkt bouwen binnen de bebouwde kom

Bouwen binnen de bebouwde kom heeft voordelen, onder meer omdat dit het Groene Hart ontziet. Toch vindt D66 dat de mogelijkheden hiertoe beperkt zijn. Want ook binnen de gemeentegrenzen willen we het groene karakter van Alphen aan den Rijn behouden. Veel groen is goed voor de gezondheid, biedt recreatie en speelmogelijkheden en is bovendien belangrijk in het tegengaan van negatieve klimaateffecten.

Het ontwikkelen van nieuwe bouwlocaties buiten de bebouwde kom zien we als een noodzaak om in de woningbehoefte te voorzien. D66 kiest met name voor locaties langs de noordrand van de stad, maar sluit ook de Gnephhoek als mogelijke bouwlocatie niet langer uit. Onze voorkeur voor deze locaties baseren we enerzijds op de goede ontsluitingsmogelijkheden voor het verkeer en anderzijds op de (beperkte) natuurwaarde van deze gebieden.

D66 vindt dat meer huizenbouw in de kernen goed overwogen moet worden. Het ontwikkelen van woningen binnen de bebouwde kom is mogelijk, maar moet aan strenge voorwaarden voldoen. Zo mag er niet worden gebouwd in de parken en recreatiegebieden, omdat die de groene longen van onze gemeente vormen. Verder moet rekening gehouden worden met de extra ruimte die we in de kernen nodig zullen hebben voor de aanpak van wateroverlast en hittestress.

Hoogbouw past bij Alphen aan den Rijn, inmiddels uitgegroeid tot één van de middelgrote gemeenten in ons land. Hoogbouw moet echter wel passend zijn op een bepaalde locatie. We zijn daarom bijvoorbeeld voor woontorens bij de Aarhof, maar vinden hoogbouw in een bestaande woonwijk, zoals bij Nieuwe Sloot, minder voor de hand liggen. Een andere mogelijkheid om binnen de bebouwde kom meer woningen te realiseren, zien we in het ombouwen van leegstaande kantoorruimtes en winkels tot woningen. Hierdoor wordt enerzijds het woningtekort tegengegaan en anderzijds leegstand voorkomen.

Sociale huur en aandacht voor de middenklasse

D66 wil dat voor iedereen betaalbare woningen beschikbaar zijn. Concreet betekent dit dat 25% van alle woningen sociale huurwoningen zouden moeten zijn en 10% van de woningen middenhuur (betaalbare woningen in de vrije sector). Het heeft onze voorkeur deze woningen binnen de betreffende bouwprojecten te realiseren en zogenaamde *overheveling* te voorkomen. Met overheveling wordt bedoeld dat de aannemer een bedrag betaalt om niet alle (sociale) huurwoningen te realiseren zodat die elders kunnen worden gerealiseerd. Omdat dit er in de praktijk vaak toe leidt dat deze woningen niet, of erg laat worden gerealiseerd en dit systeem bovendien segregatie in de hand werkt, wil D66 de overheveling een halt toeroepen. Een uitzondering kan worden gemaakt voor kleine bouwprojecten met minder dan 20 woningen.

Meer tijdelijke woningen als buffer

D66 wil meer woningen bouwen die na een vooraf bepaald aantal jaren weer worden afgebroken. Omdat aan deze woningen andere eisen worden gesteld kunnen ze sneller worden gebouwd, waardoor op korte termijn meer woonruimte kan worden gerealiseerd, in afwachting van de bouw van permanente woningen. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de *tiny houses* die nu al op verschillende locaties worden gerealiseerd. D66 ziet tijdelijke woningen als een buffer tussen de momenteel snel oplopende vraag en de trage totstandkoming van een permanent woningaanbod. Ook zijn deze woningen een mooie oplossing voor de zogenaamde spoedzoekers: mensen die plotseling (bijvoorbeeld als gevolg van een scheiding) een woning nodig hebben.

Bouwen voor verschillende levensfasen, woonbehoeftes en doelgroepen

Diversiteit zorgt ervoor dat mensen die anders geen contact zouden hebben elkaar in hun wijk ontmoeten en daar een gezamenlijk belang ervaren in het zorgen voor een prettige woonomgeving. Ook stimuleert dit kansengelijkheid. We streven daarom naar een zo divers mogelijk woningaanbod in de wijken, passend bij verschillende levensfasen, woonbehoeftes, inkomens en doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan stellen zonder kinderen, (meer generationele) gezinnen, singles, senioren of mensen met een beperking. Dit brengt verhuizingen op gang en daardoor zullen meer gezinswoningen vrijkomen.

Een specifieke doelgroep zijn de arbeidsmigranten die tijdelijk, dan wel permanent vanuit het buitenland naar Alphen aan den Rijn verhuizen om hier te werken. Het zoeken naar passende huisvesting voor deze tijdelijke groep inwoners moet in de bredere regio, tussen de afzonderlijke gemeentes worden afgestemd.

Stimuleren eigen initiatief en groepswoonvormen

D66 wil eigen initiatief en groepswoonvormen stimuleren. In een groepswoonvorm huren of bezitten meerdere huishoudens ieder een zelfstandige woning, gebruiken en beheren één of meerdere ruimtes gemeenschappelijk en ontplooiën gezamenlijk activiteiten. Bewoners worden niet in deze woonvormen geplaatst of verzorgd, maar kiezen bewust voor elkaar.

Een aantrekkelijk ondernemersklimaat

Alphen aan den Rijn moet een aantrekkelijke stad zijn om te werken en te ondernemen. Zonder bruisende lokale economie verandert Alphen in een slaapstad waaruit alle dynamiek en energie is verdwenen met als gevolg afnemende voorzieningen en verminderd woongenot.

D66 vindt het dan ook juist in deze tijd belangrijk om ondernemers te faciliteren bij datgene waar ze goed in zijn: vrij ondernemen, maar wel zo duurzaam mogelijk. Alphen aan den Rijn moet een aantrekkelijke vestigingslocatie zijn voor zowel nieuwe, als ook bestaande ondernemingen. De gemeente speelt hierbij een faciliterende en verbindende rol. De kern is dat niet de regels, maar de ondernemers centraal staan.

Realiseer aantrekkelijke en onderscheidende winkelgebieden

Winkelen gebeurt meer en meer online waardoor de centra van verschillende kernen, met name de kernen Alphen aan den Rijn en Boskoop, een ander karakter moeten krijgen. Consumenten zijn toenemend geïnteresseerd in de (sociale) beleving bij het winkelen. Dat vereist een andere opzet van winkelgebieden en het vergroten van de aantrekkelijkheid door meer groen en kunst toe te voegen. Daarnaast wil D66 leegstand tegengaan en we streven naar een divers en onderscheidend winkelaanbod.

D66 vindt het belangrijk dat de verschillende wijken en kernen van Alphen aan den Rijn zoveel mogelijk een eigen, lokaal winkelcentrum hebben voor de dagelijkse boodschappen. Voorkomen moet worden dat deze winkelcentra steeds minder aantrekkelijk worden. Denk bijvoorbeeld aan De Ridderhof, waar een grote opknapbeurt niet langer uitgesteld kan worden. D66 wil dat de gemeente met de eigenaar van De Ridderhof aan de slag gaat om dit winkelcentrum aan te pakken.

Cruciaal voor een aangename winkelbeleving is een gezellige en dynamische uitstraling van de winkelgebieden. Een compact gebied, waar winkels dicht bij elkaar zijn te vinden, bevordert dit. Dit is allereerst de verantwoording van de ondernemers, maar D66 vindt dat de gemeente hierin actief kan participeren, door samen met de ondernemers een plan te maken hoe zo'n compact centrum eruit kan zien. De gemeente kan vervolgens de uitvoering van het plan faciliteren, bijvoorbeeld door bestemmingsplannen aan te passen, extra groen te plaatsen en verhuizingen te faciliteren. Vrijgekomen ruimte net buiten het winkelgebied kan worden gebruikt voor woningbouw en kantoorruimte.

Efficiënt gebruik bedrijventerreinen

Binnen de gemeente is de ruimte schaars voor het vestigen van nieuwe bedrijven. Dit vraagt om een efficiënt gebruik van de bestaande bedrijventerreinen. Bedrijven die geen overlast veroorzaken, kunnen wellicht worden verplaatst naar andere locaties binnen woonwijken, zodat op de bedrijfsterreinen ruimte vrijkomt voor nieuwkomers.

Faciliteer startups

Startende ondernemers moeten de ruimte krijgen om aan hun ideeën te werken of hun onderneming van de grond te krijgen, waar nodig met hulp van de gemeente. Bijvoorbeeld door de starters te koppelen aan andere ondernemers voor praktische ondersteuning en tips, maar ook door ruimte te geven aan mensen die vanuit de bijstand of re-integratie een bedrijf aan het opstarten zijn. Bij kansrijke initiatieven kan de sollicitatieplicht voor deze mensen opgeschort worden.

Meer aandacht voor de positie van de ZZP'er

De positie van werknemers op de arbeidsmarkt is volop in beweging. Thuiswerken zal (deels) de nieuwe norm worden en het aantal ZZP'ers is sterk toegenomen. D66 wil aandacht voor nieuw ontstane behoeftes, waaronder behoefte aan flexibele werkplekken, waar mensen zelfstandig werken, elkaar ontmoeten en tot co-creatie kunnen komen. D66 is ervan overtuigd dat er kansen en ideeën ontstaan als verschillende partijen met elkaar samenwerken en elkaar ondersteunen. De gemeente ondersteunt en faciliteert, bijvoorbeeld met het subsidiëren en ondersteunen van centra zoals Iflow.

Introduceer een ondernemersloket

D66 wil dat er een speciaal loket komt waar ondernemers fysiek en online in gesprek kunnen met de gemeente. De ondernemer ontmoet hier ambtenaren met affiniteit voor ondernemen en economie die een volwaardige gesprekspartner zijn. Ondernemers die iets voor elkaar willen krijgen of ergens in vastlopen worden vanuit het loket op professionele wijze geholpen. Door het beantwoorden van vragen, het verbinden van initiatieven, het geven van advies of doorverwijzing naar bijvoorbeeld een regeling van de landelijke overheid.

Verzelfstandig EDBA

Het Economic Development Board Alphen aan den Rijn (EDBA) is een onafhankelijke stichting die het bevorderen en stimuleren van het economische klimaat in Alphen aan den Rijn en in de regio tot doel heeft. Onder andere door maatschappelijke en economische partners gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien. D66 streeft naar verdere verzelfstandiging en een geringere kwetsbaarheid van de EDDBA door meer diversiteit in de inkomensstromen aan te brengen. Subsidierelaties met meerdere gemeenten, zoals met Nieuwkoop en Kaag & Braassem, zouden een verbetering zijn. D66 ziet het als een belangrijk speerpunt voor de EDDBA om verdere verduurzaming in de regio en kansen voor ondernemers op elkaar af te stemmen.

Stimuleer sociaal ondernemerschap

D66 streeft naar een gemeente die sociaal ondernemerschap stimuleert en ondersteunt en oog heeft voor de participatie van kwetsbare werknemers. Een sociaal ondernemer is een particulier bedrijf dat het maatschappelijk belang dient en financieel op eigen kracht draait. Voor de gemeente zijn sociaal ondernemers belangrijke bondgenoten in de aanpak van maatschappelijke problemen. Ze vernieuwen de samenleving en bieden innovatieve oplossingen voor complexe vraagstukken in gezondheid(enzorg), veiligheid en leefbaarheid, arbeidsparticipatie, voedsel- en energievoorziening. In de praktijk is het niet zo makkelijk sociaal ondernemen ruimte en ondersteuning te geven, het vraagt om een andere houding en aanpak dan de gebruikelijke wijze van subsidie verstrekken, aanbesteden of inkopen.

De gemeente kan bijvoorbeeld de schoonmaak laten doen door een bedrijf dat werkt met mensen met een arbeidsbeperking of catering inkopen bij een cateraar die lokale, duurzaam geproduceerde producten verkoopt. In de aanbesteding en subsidieverlening willen we dat de zogenaamde *social return* een criterium is: dat wil zeggen dat de gemeente potentiële leveranciers en instellingen toetst op hun maatschappelijke betrokkenheid. Centraal staat wat zij *in return* voor een opdracht of subsidie aan de samenleving bijdragen.

De gemeente is er voor haar inwoners

De gemeente is er voor inwoners en ondernemers en dit moet zichtbaar zijn. De besluitvorming is transparant en direct en indirect belanghebbenden hebben een actieve rol in die besluitvorming.

D66 wil dat de gemeente inwoners en ondernemers informeert, ondersteunt en betreft bij de besluitvorming. Dit vraagt om een andere houding en een cultuurverandering, waarbij bestuurders en ambtenaren bij alles wat zij doen en besluiten de inwoners en ondernemers centraal stellen.

De gemeente reageert snel en persoonlijk

D66 wil dat de gemeente snel, minimaal binnen de wettelijke termijnen reageert op aanvragen of klachten. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar is in het verleden niet altijd gebeurd. De mogelijkheid om beslistermijnen te verlengen moet zo min mogelijk worden gebruikt en alleen met een deugdelijke onderbouwing. Ook worden facturen binnen de vervaltermijnen voldaan.

D66 wil dat de gemeente, net als steeds meer bedrijven, de mogelijkheid biedt om naast gesprekken in het gemeentehuis ook gesprekken via een videoverbinding te kunnen voeren. Dit zorgt ervoor dat mensen die slecht ter been zijn of wat verder van het gemeentehuis wonen vanuit hun eigen woning met de gemeente kunnen communiceren. Dergelijke afspraken zijn flexibel in te plannen, dus eventueel ook 's avonds. Ook hierin komt de gemeente haar inwoners tegemoet.

De gemeente wordt vertegenwoordigd door haar medewerkers. D66 verwacht van hen een servicegerichte houding: ambtenaar en inwoner staan naast elkaar en werken samen. Dat kan bijvoorbeeld door voor ambtenaren de mogelijkheden te verruimen om in voorkomende gevallen naar inwoners of ondernemers toe te gaan en ter plekke een bepaalde situatie te beoordelen of op te lossen. Inwoners kunnen wethouders makkelijk benaderen, bijvoorbeeld via een spreekuur.

De gemeente leert

D66 ziet dat de communicatie van de gemeente met haar inwoners beter kan en moet. De gemeentelijke organisatie moet op allerlei niveaus, van balie tot beleidsmaker, eenvoudig benaderbaar zijn. De gemeente is er voor haar inwoners en dat willen we als uitstraling terugzien. D66 heeft bereikt dat participatie standaard een te bespreken onderwerp is geworden in relevante beleidsstukken. Maar de houding van de gemeente vinden we nog belangrijker. D66 wil dat de gemeente actief leert door achteraf na te gaan hoe belanghebbenden de dienstverlening of het participatietraject hebben ervaren. Deze ervaringen worden verzameld en besproken om tot verdere verbetering te komen.

De gemeente kan betrokken inwoners tegemoetkomen door informatie makkelijker toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door beleidsstukken op thema te organiseren en te voorzien van een korte inleiding, die de inhoud van het stuk direct duidelijk maakt.

Digitaal veilige gemeente

D66 wil belanghebbenden op een laagdrempelige manier beter bij de besluitvorming betrekken. We willen onder andere dat er een app komt voor de gemeente Alphen aan den Rijn. Via een app kan de gemeente worden benaderd met vragen over allerlei onderwerpen. Ook wordt in de app actuele en relevante informatie getoond, rekening houdend met de voorkeur en de locatie van de vrager. De app zal ook gebruikt kunnen worden om meningen te

peilen, de zogenaamde flitspeilingen, die in de besluitvorming een rol kunnen spelen. Ten slotte is de app ook een middel om verantwoording af te leggen aan inwoners.

Er is meer aandacht nodig voor inwoners die moeite hebben met de snelle ontwikkeling in digitale zaken. Dit kan in de vorm van een speciaal loket in de gemeente, waar inwoners op afspraak worden geholpen. Inwoners die niet mee kunnen of willen in onze digitale samenleving laten we niet vallen.

De gemeente streeft ernaar een digitaal veilige gemeente te zijn. Inwoners mogen erop vertrouwen dat de gemeente er alles aan doet om gevoelige gegevens van haar burgers te beschermen. De gemeente heeft haar digitale zaken en beveiliging op orde.

De gemeente is er voor iedereen

Voor D66 is het gelijkheidsbeginsel richtinggevend. Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners gelijk worden behandeld ongeacht hun afkomst, levensovertuiging, seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Daarom hechten wij bijvoorbeeld veel waarde aan publieke uitingen, zoals het hijsen van de regenboogvlag op Coming Out Day.

Sociale voorzieningen: we laten niemand vallen

Het is voor mensen belangrijk dat ze zoveel mogelijk zelf de regie kunnen nemen en houden in hun leven en dat ze keuzes kunnen maken die bij hen passen. De gemeente ondersteunt hierbij.

Iedereen kan in een situatie terechtkomen waarin grip op het leven is verminderd of verdwenen. Mensen komen er zelf niet meer uit. Steun bieden in deze situatie, zodat mensen zelf weer de regie kunnen pakken, is belangrijk om hen (opnieuw) geluk en levensplezier te laten ervaren. D66 vindt dat iedereen recht heeft op een nieuw perspectief. Onze slogan 'we laten iedereen vrij, maar niemand vallen' past bij uitstek op het terrein van welzijn en zorg.

Richt sterke sociale voorzieningen in

D66 vindt het belangrijk dat inwoners zeggenschap hebben en houden over hun persoonlijke situatie. De ondersteuning en hulpverlening die de gemeente organiseert sluit aan op wat mensen zelf kunnen en zal altijd aanvullend zijn. De gemeente heeft de opdracht samen met de inwoner een oplossing te zoeken die in zijn situatie de meest optimale is. Dat vraagt uiteraard om maatwerk.

D66 gelooft in een sterke sociale basis en wil daarin investeren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan goede onderwijs(huis)vesting), sportvoorzieningen en culturele voorzieningen. We vinden dat deze in de buurt moeten liggen en toegankelijk moeten zijn. Het aanbod moet iedereen iets aantrekkelijks kunnen bieden. D66 is ervan overtuigd dat inwoners in veel gevallen minder (dure) zorg nodig hebben, wanneer deze voorzieningen goed functioneren. Dit soort preventieve activiteiten verdient daarom veel aandacht.

Geen bureaucratie

Voorzieningen moeten in de buurt, toegankelijk en laagdrempelig zijn. Inwoners die behoefte hebben aan ondersteuning of zorg kunnen dit melden bij het Serviceplein in het gemeentehuis, in de wijk- en buurthuizen, de bibliotheek of op andere plekken waar wijkteams actief zijn. Het mag niet uitmaken waar een inwoner zich aanmeldt of wordt aangemeld. Een aanmeldlocatie kan weliswaar eigen administratieve procedures hanteren, maar moet wel in staat zijn de aanmelding intern ('achter de voordeur') naar de juiste ondersteuner of hulpverlener door te leiden.

D66 wil dat het aanbod aan hulp en zorg samenhangt: alleen dan kan het onderling goed afgestemd zijn. De vraag naar ondersteuning en zorg van inwoners past vaak niet precies in één wet, of in een bepaalde leeftijdscategorie. D66 wil voorkomen dat inwoners tussen wal en schip vallen, omdat hun problematiek niet precies in een hokje past: zorgvragen houden zich immers niet aan wetten. We willen dat bereiken door professionals veel ruimte te geven, zodat ze zelfstandig besluiten kunnen nemen die gebaseerd zijn op de menselijke maat. Daarbij helpt het, wanneer collega's en andere medewerkers in welzijn of zorg vanuit een gedeelde visie werken. Dit vereenvoudigt de samenwerking en vergroot de kans inwoners hulp en zorg te bieden die goed bij hun omstandigheden past. Denk bij samenwerking bijvoorbeeld aan de aanbieders van preventieve activiteiten, de huisartsen, de aanbieder(s) van jeugdhulp, hulpmiddelen en huishoudelijke hulp.

D66 wil dat een optimale overgang wordt geregeld voor jongeren die 18 zijn geworden en dus volwassen zijn. Zij zijn voortaan aangewezen op ondersteuning op basis van andere wetten dan de Jeugdwet.

Integrale aanpak van jeugdhulp

In een integrale aanpak wordt alles wat voor iemand van belang is meegenomen en afgewogen. D66 wil in de ondersteuning bij opvoeden en opgroeien dat partners vanuit een gezamenlijke visie samenwerken. Het gebeurt nog te vaak dat bijvoorbeeld huisartsen de behoefte aan hulp van kinderen en ouders anders beoordelen dan de uitvoerders van de jeugdhulp. Dit vinden we een onwenselijke situatie, omdat het daardoor langer kan duren voordat passende zorg wordt aangeboden.

Uit onderzoek blijkt dat de wijkteams niet altijd de juiste doelgroep bereiken. De inzet richt zich nogal eens op de minder ernstige problematiek, terwijl het deel van de jeugd dat wel ernstige problemen heeft, niet of onvoldoende wordt bereikt en geholpen. Dit moet anders. Bijvoorbeeld door hulp aan onze jeugd te organiseren op plekken waar ze het vaakst zijn. Dat betekent dat D66 blijvend wil investeren in jeugdhulp in het onderwijs. Hierdoor valt een kind of jongere met behoefte aan jeugdhulp eerder op, het vergroot de kans dat behoefte aan hulp tijdig wordt opgemerkt en verbetert de toegang voor jeugdigen, ouders en docenten. Dat kan voorkomen dat jeugdigen later langdurige en dus dure zorgtrajecten nodig hebben.

Verder vindt D66 het belangrijk dat de gemeente in de wijken herhaaldelijk een gesprek organiseert tussen kinderen, jongeren, hun ouders en de instellingen die werkzaam zijn op het terrein van welzijn en zorg. Dit gesprek moet gaan over ieders verwachtingen en mogelijkheden. Opvoeden en opgroeien is primair de verantwoordelijkheid van de ouders, maar wanneer dit niet lukt vindt D66 dat hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt. Hoe die verantwoordelijkheid ingevuld kan worden, moet voor iedereen duidelijk zijn en is daarom onderwerp van gesprek.

Aandacht voor preventie en gezondheid

Preventieve activiteiten hebben als doel de inzet van duurdere zorg te voorkomen. Preventie kan ook verergering van bestaande problemen voorkomen: denk bijvoorbeeld aan opgroeien in armoede, thuisloosheid, of zonder diploma het onderwijs verlaten. Een breed aanbod van preventieve activiteiten zorgt ervoor dat mensen grip houden op hun leven, niet eenzaam worden en gezond(er) leven.

D66 zal de komende jaren actief volgen hoe verleende subsidies in welzijn en zorg worden besteed. Voorkomen moet worden dat aanbieders gelijksoortige activiteiten voor dezelfde doelgroepen gaan organiseren. Ook dient te worden gestimuleerd dat aanbieders hun aanbod onderling afstemmen.

Een gezonde samenleving vraagt niet alleen om voldoende zorg en ondersteuning voor inwoners, maar ook om het stimuleren van een gezonde levensstijl. Verantwoord sporten zorgt er in het algemeen voor dat de druk op het gezondheidsstelsel afneemt. D66 vindt het belangrijk dat sportvoorzieningen laagdrempelig toegankelijk zijn en dat inwoners worden gestimuleerd gezond te eten. Daarom willen we dat mensen die van een minimum leven in aanmerking komen voor steun van de overheid om gezond voedsel te kunnen kopen en te kunnen sporten. D66 wil een subsidieregeling in het leven roepen, met daarin waarborgen dat het budget daadwerkelijk voor deze doelen wordt ingezet.

Ruimhartig armoedebelaid

Meedoen in de samenleving is moeilijk wanneer je onder of op de armoedegrens leeft. Voor het verbeteren van de leefsituatie in deze groep zijn we sterk afhankelijk van landelijk beleid, maar in de inkomensondersteuning bestaan ook gemeentelijke regelingen. Helaas blijkt nog geen vijftig procent van de mensen voor wie deze ondersteuning is bedoeld hiervan gebruik van te maken. Soms zijn regelingen te onbekend, maar we horen ook dat de aanvraagprocedure te ingewikkeld wordt gevonden. D66 streeft er daarom naar inkomensregelingen te vereenvoudigen, zodat iedereen die er recht op heeft toegang kan krijgen.

Binnenkort zal een onderzoek van de Rekenkamer Alphen aan den Rijn verschijnen. In dit onderzoek is het minimabeleid in een aantal gemeenten vergeleken. D66 wil op basis van de resultaten voorstellen doen om binnen de beperkte mogelijkheden van het landelijke beleid toch zoveel mogelijk mensen te ondersteunen.

Zorg voor ouderen

De ouderenzorg in Alphen aan den Rijn is in grote lijnen op orde. Maar D66 vraagt wel meer aandacht voor de fase die daaraan voorafgaat. Wie let er op de ouderen die zelfstandig wonen en zelfredzaam lijken, maar feitelijk hulpbehoevend of eenzaam zijn en bij wie dit niet wordt opgemerkt? Het vraagt inzet en creativiteit om het netwerk aan ouderenzorg aan de voorkant uit te breiden, zodat we ook hier niemand laten vallen. Deze taak voor betrokkenen, vrijwilligers en professionals wil D66 graag versterken.

Onderwijs voor iedereen

Goed onderwijs is het fundament onder een vrije samenleving waar iedereen welkom is en waar mensen hun toekomst zoveel mogelijk naar eigen inzicht kunnen vormgeven. Maar goed onderwijs en een leven lang leren zijn ook van belang in een wereld die steeds sneller verandert. Dit is de basis onder een sterke, duurzame en wendbare economie die welvaart mogelijk maakt.

Goed onderwijs dat leerlingen gelijke kansen biedt vraagt om een krachtige investering. Het is daarom van belang dat de gemeente zorgt voor goede voorzieningen voor iedereen, waarbij de nadruk ligt op de kwetsbare groepen in onze samenleving. Ook in het onderwijs laten we niemand vallen.

Passende onderwijshuisvesting

Een passend schoolgebouw is een belangrijke voorwaarde om een inspirerende gemeenschap van leraren en leerlingen te kunnen vormen. In het voortgezet onderwijs is dit voor bijna alle schoollocaties geregeld. In het basisonderwijs hecht D66 veel waarde aan uitvoering van het Integrale Huisvestingsplan en het renoveren van schoolgebouwen. Het inrichten van een goed binnenklimaat in de klaslokalen is belangrijk, waar nodig moet hierin zo snel mogelijk worden geïnvesteerd. Daarnaast hechten we veel waarde aan een duurzame aanpak bij renovatie en verbouwing.

Op dit moment stagneert het realiseren van 'groenblauwe' schoolpleinen, waar meer groen en waterbeheersing zijn geïntegreerd in de inrichting van het schoolplein door de betegeling zoveel mogelijk te vervangen. D66 wil deze ontwikkeling weer vlottrekken en vooruitbrengen.

Op steeds meer plekken in Nederland ontstaan centra, waar onderwijs met meerdere functies in één gebouw wordt gecombineerd, bijvoorbeeld een schoolgebouw met daarin kinderopvang, voorschoolse educatie en/of sport. Gebouwen worden daardoor optimaal gebruikt. D66 is dan ook sterk voor het combineren van functies in één gebouw en zal deze ontwikkeling blijvend stimuleren. Ten tweede is goede onderlinge samenwerking en afstemming een stimulans voor een positieve ontwikkeling van kinderen.

Professionele ondersteuning in het onderwijs

Gemeente en schoolbesturen zorgen samen voor passende ondersteuning van leerlingen en studenten in het basis- en voortgezet onderwijs en in het mbo. De gemeente draagt bij door te zorgen voor een goede samenwerking van het onderwijs met de jeugdhulp en de jeugdgezondheidszorg. D66 ziet de grote waarde van deze samenwerking en wil deze op een blijvende manier regelen.

Ondersteuning bij het 'recht op leren'

Alle kinderen hebben recht op onderwijs. D66 wil daarom voorkomen dat leerlingen uitvallen. Dat vereist dikwijls extra ondersteuning vanuit preventie en jeugdhulp. Voor leerlingen die toch (tijdelijk) niet in staat zijn onderwijs op school te volgen hebben scholen en leerplicht de opdracht om samen met de ouders een passende oplossing te vinden.

In eerste instantie is het aan de scholen om leerachterstanden aan te pakken. Ook dat hoort bij goed onderwijs dat kansengelijkheid biedt. Maar waar dit aan de orde is, vindt D66 dat financiële problemen de inzet van noodzakelijke extra begeleiding niet mogen belemmeren. De school stelt vast welke leerlingen hun potentieel niet realiseren en waar de ouders niet bij machte zijn zelf extra begeleiding te bekostigen. Voor deze leerlingen zien we ondersteuningsmogelijkheden in het armoedebelief.

Wanneer jongeren in het mbo zijn uitgevallen en later alsnog een diploma willen halen, vindt D66 dat zij aandacht en daadkrachtige ondersteuning verdienen bij het benutten van een tweede kans.

Versterk medezeggenschap

D66 wil dat studenten en docenten invloed hebben op hun onderwijs. Dat vraagt om aandacht voor medezeggenschap. Gemeente en schoolbesturen zijn wettelijk verplicht om over leerlingondersteuning te overleggen. In dit 'op overeenstemming gericht overleg' vindt D66 het van belang dat het versterken van medezeggenschap van ouders, leerlingen en studenten aan de orde komt.

Een leven lang leren

Jezelf ontwikkelen stopt nooit. In onze snel veranderende samenleving is het van belang dat mensen in zichzelf blijven investeren: dat geldt voor jong en oud, voor oude en nieuwe Nederlanders. In onze visie is ieder individu verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling, daarbij gesteund door een faciliterende overheid. Op lokaal niveau kan de gemeente bijdragen door te zorgen voor een overzichtelijk en goed afgestemd aanbod aan voorzieningen en regelingen. Daarnaast kan de gemeente bijdragen aan bewustwording van de noodzaak een leven lang te blijven leren.

Investeren in loopbaanontwikkeling is ook om andere redenen vereist. De leeftijdsopbouw van de beroepsbevolking verandert. Van werknemers wordt flexibiliteit verwacht, evenals de bereidheid vaker van baan te veranderen. Verdere stimulering van loopbaanontwikkeling en mogelijkheden voor om – en bijscholing vinden we van belang, zodat duurzame inzet van (ook oudere) werknemers mogelijk wordt. Werknemers moeten zonder belemmeringen bij kunnen leren, zodat hun kennis en vaardigheden bruikbaar blijven.

Snel Nederlands leren

Sinds 2021 heeft de gemeente wettelijke taken in de inburgering van nieuwkomers. Hiertoe behoren verplichte taallessen, inburgeringslessen en taalschakeltrajecten naar vervolgonderwijs. Een goede beheersing van de Nederlandse taal zien we als één van de belangrijkste voorwaarden om te integreren. Daarom wil D66 zich niet beperken tot het organiseren van het verplichte taalaanbod voor statushouders, maar taalonderwijs voor vluchtelingen direct na aankomst beschikbaar maken. Wanneer blijkt dat een taalachterstand het vinden van werk belemmert, willen we dat sociale instanties een passend aanbod regelen om deze achterstanden aan te pakken.

HBO-vestiging in Alphen aan den Rijn

Een zo volledig mogelijk onderwijsaanbod in onze gemeente draagt bij aan diversiteit op de arbeidsmarkt. D66 ziet het als een gemis dat er geen hbo-vestiging is en daarom stimuleren en faciliteren we de komst van een dergelijke vestiging. D66 streeft naar het uitbreiden van schone werkgelegenheid, wat gewoonlijk samengaat met behoefte aan jonge werknemers met een beroepsopleiding. Ook veel ondernemers zien het tot stand brengen van een hbo-vestiging als een wenselijk initiatief. Als eerste denken we aan aansluiting op de hoogwaardige werkgelegenheid in de Greenport.

Goede aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt verandert continu, onder meer door nieuwe technologieën en door klimaatvraagstukken. Robotisering en automatisering zijn niet te stoppen. Hierdoor zullen banen verdwijnen, maar zullen ook andersoortige banen ontstaan. Met name het beroepsgericht onderwijs zal mensen moeten voorbereiden op deze snel veranderende toekomst. Daarom wil D66 ondernemers graag betrekken bij het regelen van een goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt. De EDBA kan hierbij een rol spelen.

De meeste jongeren vinden zonder al te veel problemen werk als ze van school komen. Waar nodig wil D66 bijdragen aan een betere aansluiting. Kwetsbare jongeren, zoals sommige leerlingen uit het praktijkonderwijs of uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs, kunnen ondersteuning nodig hebben bij de overstap. Voor hen kan de gemeente, samen met de provincie, leerwerktrajecten inrichten, waarbij onderwijsinstellingen en bedrijven, zorginstellingen en andere relevante organisaties samenwerken.

Een toegankelijk en breed cultuuraanbod

Cultuur is onmisbaar. Een breed cultureel aanbod vergroot de aantrekkelijkheid van de gemeente. Daarom vinden we dat culturele instellingen voor iedereen toegankelijk moeten zijn en een blijvende inzet van de gemeente vereisen.

D66 vindt dat een breed en aantrekkelijk cultuuraanbod ook in de wijken en kernen toegankelijk moet zijn. Cultureel ondernemerschap, bijvoorbeeld in de buurt- en dorpshuizen, versterkt de onderlinge verbinding in een gemeenschap. Ook de bibliotheeklocaties kunnen aan verbinding bijdragen door een ontmoetingsplek te zijn en een aanbod op maat te organiseren: denk aan rustige studieplekken, ruimte voor debat en lezingen.

Cultuur voor iedereen

De onlangs aangestelde cultuurmakelaar en het op initiatief van D66 ingerichte cultuurplatform KHABBAZ zijn voortvarend van start gegaan en dragen bij aan een breed en divers aanbod. D66 wil dit blijven stimuleren: cultuur moet voor iedereen die dit interesseert binnen bereik komen. Om dat te bereiken wil D66 een deel van de toegangskaarten reserveren voor inwoners die moeite hebben deze zelf aan te schaffen.

Organiseer cultuureducatie

Cultuureducatie bestaat uit kennismaken, kennis verwerven en zelf uitvoeren. D66 vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren in een ruimhartig aanbod kennismaken met kunst en cultuur, op een manier die bij hun leeftijd past. Daarom zetten we in op het continueren van ondersteuning op dit terrein. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd is bijvoorbeeld de inzet vanuit Het Cultuurpalet met haar partners Parkvilla, Theater Terra, het Jeugdtheaterhuis en de Nieuwe Muziekschool belangrijk.

Iedere leerling verdient een kans om de eigen talenten te ontdekken. In de cultuureducatie vindt D66 muziekles in het onderwijs essentieel, omdat dit de cognitieve ontwikkeling van kinderen aantoonbaar stimuleert en daarom zijn we voorstander van een ruimere subsidie aan de Nieuwe Muziekschool, zodat het mogelijk wordt meer in te zetten op muziekonderwijs.

Castellum blijft een theater

Het theater heeft veel tegenslag moeten verwerken. Er zijn hoge kosten ontstaan die begrijpelijkerwijs tot veel vragen en twijfel aan nut en noodzaak hebben geleid. Toch blijft D66 overtuigd van de noodzaak het theater overeind te houden als een theater waar bezoekers naar allerlei voorstellingen komen kijken. We geloven dan ook meer in een theater met een bioscoopfunctie, dan in een bioscoop met beperkte theatermogelijkheden. We hebben ons succesvol ingezet voor behoud op de huidige plek, omdat we dit essentieel vinden voor de levendigheid in het centrum. Castellum is niet alleen vóór, maar ook vàn alle Alphenaren en daarbij hoort volgens ons een intensiever gebruik van het gebouw door meerdere doelgroepen. Het efficiënt en doelmatig inzetten van de ruimtes is een blijvend aandachtspunt.

Slimme en duurzame mobiliteit

D66 wil duurzame en veilige vormen van mobiliteit stimuleren die zo min mogelijk overlast voor omwonenden veroorzaken. Duurzame mobiliteit zorgt voor minder vervuiling, is gezonder voor de omgeving, stimuleert de leefbaarheid en vermindert de verkeersdruk. We geven daarom duurzame vormen van mobiliteit, zoals de fiets en het openbaar vervoer, voorrang boven de auto.

Voorrang aan fietsers

D66 wil fietsen stimuleren. Daarom moet voorrang worden gegeven aan de uitvoering van het fietsplan, het plan om knelpunten in fietsroutes op te lossen, en meer in het algemeen aan het verbeteren van fietspaden. Er zijn nog altijd drukke wegen waar geen fysieke scheiding is gemaakt tussen autoverkeer en fietsers. In dergelijke situaties, waar alle verkeersdeelnemers zich in hetzelfde gebied bevinden, is het verbeteren van de veiligheid voor fietsers van belang.

Scholieren zijn een omvangrijke en belangrijke groep fietsers binnen onze gemeente. We vinden het een belangrijk doel om kinderen zo vaak en zo veilig mogelijk op de fiets naar school te laten gaan en dat vraagt om goede en veilige doorgaande fietsroutes. Daarnaast zijn wij voor het uitbreiden van overdekte fietsenstallingen rondom scholen, voor zover deze zich in de openbare ruimte bevinden.

In samenwerking met onze buurgemeenten en de provincie wil D66 comfortabele en veilige fietsroutes realiseren over de middellange afstand, de zogenaamde *doorfietswegen*. Denk bijvoorbeeld aan de trajecten Alphen-Boskoop-Gouda, Alphen-Koudekerk/ Hazerswoude -Leiden en Alphen-Bodegraven-Woerden. Hiermee wordt de (elektrische) fiets een aantrekkelijker alternatief voor deze trajecten.

In Boskoop wil D66 rondom de Zijde een duidelijke scheiding aanbrengen tussen gemotoriseerd en niet-gemotoriseerd verkeer, waardoor fietsers en voetgangers zich hier veiliger kunnen verplaatsen.

Ruim baan voor openbaar vervoer

Om meer capaciteit op het spoor mogelijk te maken en vertragingen te voorkomen, willen we dat de gemeente de noodzaak om tot dubbelspoor te komen, met name in de richting Leiden, blijft benadrukken en zich overal waar dat mogelijk is actief voor realisatie inzet.

D66 is voorstander van meer bus sneldiensten in de richtingen Den Haag, Rotterdam en Amsterdam Zuidoost, ook buiten de spits. Deze verbindingen zorgen ook voor aansluiting op het nachtnet van de NS. Verder willen we dat alle wijken en kernen over goede OV-verbindingen beschikken; bussen zullen bijvoorbeeld ten minste eenmaal per half uur moeten rijden. Alleen op deze manier kan het openbaar vervoer een volwaardig alternatief voor de auto worden. In de huidige situatie wil D66 de bus uit het centrum van Alphen aan den Rijn weren. Busroutes die nu nog dwars door het centrum gaan, moeten als eerste in aanmerking komen voor elektrisch en kleinschalig busvervoer.

Tweede oeververbinding Boskoop en tunnel in Hazerswoude-Dorp noodzakelijk

In Boskoop bestaat al lange tijd een algemeen erkend verkeersprobleem rondom de Hefbrug en de Zijde. Hiervoor is geen makkelijke oplossing te vinden, maar er moeten nu wel snel keuzes gemaakt worden. Vrachtverkeer in een woonwijk levert gevaarlijke situaties op en daarom wil D66 daar geen doorgaand vrachtverkeer meer toestaan. Daarnaast vinden we een tweede oeververbinding over de Gouwe ten noorden van Boskoop noodzakelijk, zodat de Zijde kan worden ontlast en het vrachtverkeer van de Zijde kan worden geweerd. Dit verbetert de verkeersveiligheid en vergroot de leefbaarheid.

D66 vindt verder dat de oplossing van de verkeersproblemen bij Boskoop niet ten koste mag gaan van Natuur Netwerk Nederland (NNN) gebieden bij het Spookverlaat, natuurgebied de IJsvogel en het Zaans Rietveld. Dit zijn beschermde gebieden waar geen wegen mogen worden aangelegd.

Door de aanleg van de Verlengde Bentwoudlaan en door de groei van Zuidplas en Zoetermeer neemt het verkeer op de provinciale weg bij Hazerswoude-Dorp in de toekomst verder toe. D66 is voorstander van de aanleg van een tunnel in Hazerswoude-Dorp om daarmee aantasting van de leefbaarheid door het toenemende verkeer te voorkomen. We zijn tegen de aanleg van een weg door de polder aan de westkant van Hazerswoude van de N209 naar de N11. D66 is voorstander van een weg aan de zuidkant van Hazerswoude-Dorp om zo de verkeersstructuur in Hazerswoude-Dorp te verbeteren.

Veilig onderweg voor alle weggebruikers

De verkeersveiligheid in de omgeving van scholen moet goed zijn geregeld. D66 wil dat onder meer stimuleren door schoolzones: zones waar een snelheidsbeperking geldt en waar markeringen zijn aangebracht die de bestuurder attenderen op de aanwezigheid van een school. Daarnaast willen we dat de gemeentelijke diensten in de uitvoering van hun werkzaamheden rekening houden met de drukte rondom scholen bij het begin en einde van de schooldag.

Duurzame mobiliteit in het centrum

D66 wil duurzame mobiliteit stimuleren en daarom zijn we tegen gratis parkeren in het centrum, tenzij ondernemers dit zelf financieren, zoals bij diverse winkelcentra het geval is.

D66 is in principe voorstander van het zoveel mogelijk weren van auto's uit het centrum. Voor noodzakelijke verplaatsingen willen we alleen elektrisch vervoer stimuleren. Bij nieuw aan te leggen parkeerplaatsen moeten daarom verplicht laadpalen worden geplaatst. Daarnaast vinden we het inrichten van een zogenaamde milieuzone nodig om vervuילend verkeer te weren uit het centrum.

Solide gemeentefinanciën

D66 staat voor solide en transparante gemeentefinanciën. De belastingen en subsidies moeten het beleid ondersteunen. Dit betekent dat het principe ‘de vervuiler betaalt’ leidend is om zo bij te dragen aan duurzaamheid en dat subsidies worden verstrekt aan initiatieven die een bijdrage leveren aan de samenleving.

Solide en wendbare financiën

Wat D66 betreft moet de gemeentelijke begroting ieder jaar sluitend zijn. Dat betekent dat de uitgaven van de gemeente niet hoger mogen zijn dan de inkomsten. Een belangrijke voorwaarde om dit te bereiken is het minimaliseren van de op papier incidentele uitgaven die feitelijk een structureel karakter hebben en ook als zodanig gefinancierd moeten worden.

D66 ziet dat de financiële situatie van de gemeente als gevolg van de coronacrisis momenteel kwetsbaar is. Gegeven de genoemde onzekerheid pleit D66 voor kort cyclisch bijsturen, om zo de meest actuele omstandigheden te kunnen meewegen in het financiële beleid van de gemeente. We stellen voor halverwege de volgende bestuursperiode een formele tussentijdse evaluatie te houden om vast te stellen of het ingezette beleid nog steeds passend is.

Voldoende geld voor klimaat en duurzaamheid

D66 wil bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode voldoende middelen voor klimaat- en duurzaamheidsmaatregelen in de (meerjaren)begroting beschikbaar hebben. Deze middelen stellen de gemeente in staat om ten aanzien van klimaat en duurzaamheid een vernieuwende voorhoedepositie in te nemen. De beschikbare middelen klimaat- en duurzaamheidsmaatregelen mogen niet als gevolg van tegenvallers in de loop van de periode worden verminderd.

Eerlijke belastingen

De coronacrisis heeft voor veel financiële onzekerheid gezorgd. Voor de gemeente zelf, maar vooral voor ondernemers en inwoners. Het ondersteunen van het lokale bedrijfsleven heeft voor ons de komende tijd hoge prioriteit. D66 stelt daarom voor coulant om te gaan met ondernemers die niet direct in staat zijn hun uitgestelde belastingen te voldoen. Maatwerk op basis van individuele afspraken is daarbij ons credo.

Vanwege de te verwachten gevolgen van de coronacrisis vindt D66 dat de lasten voor inwoners en bedrijven in de komende twee jaar niet extra verhoogd mogen worden. Een eventuele verhoging mag niet hoger zijn dan het percentage van de jaarlijkse inflatie. Dit geldt zeer zeker ook voor de Onroerendezaakbelasting (OZB), voor zowel OZB-woningen als OZB-niet-woningen.

D66 vindt dat de hondenbelasting moet worden afgeschaft. De opbrengsten hiervan wegen niet op tegen de kosten voor heffing en inning van deze belasting.

Gemeentelijke belastingen en heffingen baseren zich op het principe ‘de vervuiler betaalt’. Dat uitgangspunt willen we ook toepassen op de afvalinzameling. De kosten voor het verbranden van restafval nemen sterk toe. Dat betekent dat bij ongewijzigd beleid een steeds hogere afvalstoffenheffing betaald moet worden. Ondanks maatregelen van de gemeente dalen de resultaten in de afvalscheiding al enkele jaren en dus stijgt de hoeveelheid restafval. Om deze tendens te keren zetten we ten eerste in op continu herhaalde voorlichting. Ten tweede moeten de bewoners van hoogbouw net zo makkelijk ondergrondse containers voor papier, PMD en GFT kunnen bereiken als containers voor het restafval.

Uit onderzoek blijkt dat gemeenten die succesvol hun kosten terug weten te brengen en waar het scheidingspercentage is toegenomen, een vorm van Diftar hebben ingevoerd. Dat houdt in dat inwoners geen vast bedrag voor afvalheffing meer betalen, maar een bedrag dat afhankelijk is van de hoeveelheid restafval die zij daadwerkelijk naar de ondergrondse containers brengen. D66 wil dit alternatief serieus verkennen, daarbij rekening houdend met de omstandigheden van de verschillende doelgroepen die buiten hun schuld om meer restafval hebben, zoals jonge gezinnen en ouderen.

Een transparante begroting

D66 wil inwoners inzicht blijven geven in de financiële positie van de gemeente, zodat zij actief kunnen participeren bij het maken van keuzes. De jaarlijkse publieksbegroting die de gemeente opstelt over haar financiën, verdient een bredere verspreiding. Een dergelijke begroting maakt de inkomsten en uitgaven van de gemeente transparant en laat zien welk gedeelte van de begroting door de politiek is te beïnvloeden. Deze begroting wordt jaarlijks door de wethouder Financiën toegelicht waarbij inwoners en bedrijfsleven vragen kunnen stellen. Er wordt gekeken hoe inwoners meer dan nu kunnen worden betrokken.

Subsidies voor initiatieven die bijdragen aan de samenleving

D66 vindt dat met het oog op de financiële situatie van de gemeente zorgvuldig moet worden gekeken naar het verstrekken van subsidies. Het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving door de gemeente is enorm belangrijk, maar deze initiatieven moeten dan wel een bijdrage leveren aan diezelfde samenleving. Bovendien moet het om initiatieven gaan die zonder deze subsidie niet levensvatbaar zijn. De steun van de gemeente aan maatschappelijke initiatieven hoeft overigens niet alleen financieel te zijn, maar kan ook in natura plaatsvinden. Denk daarbij aan het leveren van bijvoorbeeld diensten, kennis, kunde of materiaal.

Met dank aan de leden van de programmacommissie:

Corian Messing, Koen Verwoerd, Tim Romaniuk en Bas Wallage